

[Transcript] Dagens Eko / Striden om gayparets bröllopstårta delar USA

Hallå, det här är nyhetspaddan Dagens Eko. Nu börjar vi.

Cecilia, vi ska prata om bröllopp, men det finns en allvarlig botten här.

Vad är det som står på spel?

Det som står på spel här är HBTQ-personers rättigheter och företagens yttrandefrihet.

Det här är Dagens Eko med Robin Olin.

Idag striden om grej bröllopp uppstårta.

Det är Juli 2012 när det samtönade pare Charlie Craig och David Mullins kliver in på ett bageri i Denver, Colorado, för att beställa en bröllopp uppstårta.

Paret har med sig en perm med inspirationsbilder, olika tårtnmotiv.

Tårtnbagaren Jack Phillips svarar, nej, det går inte.

Tårtnbagaren Jack Phillips svarar, nej det går inte.

De är förvånade, vad menar du?

Kukkis, bröllopp uppstårta, vad annat har jag, men jag kan inte göra det.

Så får företagare göra så här, välja bort grejpar.

Enligt lagen i Colorado är svaret nej, det är diskriminering.

Men Jack Phillips har inte gett sig, han har stått på barrikaderna och drivit sitt fall ända upp till högsta domstolen i USA.

Och nu ska den domstolen pröva den här principen igen.

I ett nytt och menar många avgörande fall.

Och Cecilia tänker att vi börjar med det här tårtnfallet.

Det är 2017 när det hamnar i högsta domstolen i USA.

Om vi först ska ta tårtnbagarens perspektiv, vad är det han hävdar?

Jack Phillips är djupt religiös, han driver den här bagriet Masterpiece Cake Shop.

Han menar att han inte ska behöva baka bröllopp uppstårta just till samtjönade par eftersom han har en stark övertygelse som att äktenskapet är till för en man och en kvinna.

Wedding cake designers are very artistic.

Organisationen Alliance Defending Freedom som företräder Jack Phillips släpper en film inför det här rättsfallet.

Där de kliver in i Masterpiece Cake Shop i Denver och besöker honom där.

Och där vill man visa på hur han arbetar och det de menar är ett väldigt konstnärligt sätt att arbeta.

Att det är konstnärliga uttryck han jobbar med.

De visar hans penslar, hans olika verktyg och det är nästan nu ut som en målarstudio där man får se hur han gör de här torterna och kakorna.

Man får se hur han bakar en torta och det är en bild på president Lincoln där med väldigt fina detaljer och det handlar om att just visa på att det här inga tjänster vilka som helst som Jack Phillips säljer utan det här är konstvärkt.

Och Jack Phillips har en rätt enligt yttrandefriheten som är tryggade grundlagen.

Att uttrycka sig som han vill och ska inte tvingas att skriva eller rita eller producera olika budskap som han inte står för.

Hur ser han ut, den här tortbagaren bara ser han ut som en konstnär också.

Hur ser en konstnär ut, Robin?

Jag vet inte.

Hur ser en tortbagare ut?

Den här specifika tortbagaren slash konstnären då som de hävdar.

Han har lite vit skägg och mustage.

En rätt anonym person.

Han har inte liksom sådana här bakar hatt på sig i alla fall?

Nej, men han har ju sina då penslar och alla sina andra olika verktyg.

Och de här Alliance Defending Freedom som du sa står bakom och representerar honom.

Vilka är de?

Det är en grupp konservativa jurister och andra experter och frivilliga som verkar för det de kallar individens grundläggande friheter i USA.

De står för kristna värderingar och så arbetar de väldigt mycket med att leta upp olika rättsfall som till exempel rör religionsfrihet och olika konservativa frågor.

Så de har en agenda här?

Ja, de har en agenda.

Och det samtidnade paret då, vad säger de om allt det här?

De blir förtvivalade.

Bland annat pratar de med programledaren Megan Kelly.

En av männen säger att han har upplevt mobbning och diskriminering hela sitt liv, att han kom till den värde just för att där kände han sig som hemma och att han beskriver han hade lyckats de senaste åren släppa garden lite och att därför gjorde det här extra ont. När vi fick in ett stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort stort och så skrev det att jag kunde ta bort det.

Så för de här männen handlar det här i botten om deras rätt och bara vad de är?

Ja, de beskriver det så att vi var bara förväntansfulla inför vårt bröllopp.

Vi ville bara ha en tårta. Vi hade blivit tipsade om det här specifika bageriet och att bli neka till det här, det gör att vi känner oss som andra klassens medborgare.

De gör det som om de andra klassens medborgare.

Okej, det är ju två helt olika verklighetsbeskrivningar här kring vad som har hänt med den här tårtan. Hur ser förväntningarna ut inför att högsta domstolen ska komma med sitt domslut?

Förväntningarna är ju då att högsta domstolen ska sätta ner foten.

Det har varit väldigt svårt på mig och min familj. Jag har hänt dötträtten och har hänt det.

Vi har ditt bäck, Jack!

Vi har ditt bäck, Jack!

Tack så mycket för att vi kommer idag och stannar upp för oss och stannar upp för fredag.

I slutändan så beslutar högsta domstolen till förmån för Jack Phillips.

Han vinner det här fallet, tårtbagaren.

Är saken avgjord då?

Nej, men den är ju inte riktigt det. För att det högsta domstolen gör, de beslutar inte om själva grundfrågan.

De säger inte ja eller ni till huruvida företagare får neka homosexuella varor och tjänster.

Det högsta domstolen gör är att de bara säger att delstaten Colorado

i det här fallet har agerat fördomsfullt gällande Jack Phillips religiösa övertygelser.

Det blir en seger för honom på det viset.

Men det blir inte vägledande när det kommer till huvudfrågan.

På det viset blir det inte en seger för dom som hade hoppats att det här fallet skulle visa vägen

för alla privata företagare i USA.

Jack Phillips blir en symbol för den här stora viktiga frågan för den konservativa rörelsen om religiös frihet och oytrande frihet.

Han är med i olika medier och pratar om det här.

Bland annat är jag med i Laura Ingrams program.

Hon är programledare på den konservativa TV-kanalen Fox.

Jag har inte råd att driva kristans utav publiken.

Du har inte rätt att ha ett små business om du är en kristna.

Du har ingen konsensrörelse och ingen religiös frihet.

Beskriver du som att det pågår en slags förföljelse av kristna?

De tror att du är ett stöd.

Du är en större stöd än Al Qaeda eller en kriminella kartell.

Det är väldigt oklört vad som gäller att få en företagare bestämma och inte sälja en tårta eller tomosexuellt par.

Vad händer sen? Hur går det här vidare?

Det blir inget slutgiltigt svar med Jack Phillips fall.

Alliance Defending Freedom hittar ett nytt fall.

Let's keep it real.

Planning a wedding is the most exciting process,
but it's also very overwhelming.

Återigen handlar det om bröllops,

men den här gången handlar det om en webbedesigner

som säger att hon inte vill designa bröllops hemsidor till samkönade par.

I approach my artwork like an artist approaches a white blank canvas.

Hon bor också i Colorado.

I design and create things that are glorifying and honoring to God,
which is why I am unable to create and express messages
that violate my deeply held beliefs.

Men det är lite konstigt alltihop.

För hon har egentligen aldrig gjort någon sån här bröllops-site,
om jag förstått är rätt.

Nej, hon säger att hon inte har gjort det

och att hon har avstått från det just för att hon är rädd

för att då tvingas också erbjuda bröllops hemsidor till samkönade par.

Det är det som har drivit det här fallet än att till Häxtadonstorna.

Varför tror du Alliance Defending Freedom valt
och stötta just henne och driva hennes fall?

Det är ett fall som liknar tårtbaga än Jack Phillips väldigt mycket.

I båda fall har man hävdatt att de är konstnärer

som har rätt i den här yttrandefriheten och sin kreativa frihet
enligt det första tilläget i konstitutionen.

De har inte gått ut och hittat en ubergafför

som vill vägra att köra ett homosexuellt par i sin bil,

utan man har valt att gå vidare med det här fallet

[Transcript] Dagens Eko / Striden om gayparets bröllopstårta delar USA

som man menar representerar den här större frågan om att privata företagare ska kunna uttrycka sig som de vill för att Alliance Defending Freedom tror att de har mycket större chans att vinna ett sådant här fall.

Väldigt mycket pekar på att det här fallet som Häxtadonstolen ska komma med ett beslut om senare i vår tidig sommar att det kommer att bli avgörande, att det kommer att bli vägledande för vad som ska gälla för privata företagare runt om i USA.

I december 2022 är det dags för niodomare att slå sig ner i en vit, pelaförsädd byggnad på First Street i Washington, D.C., USA's högsta domstol.

Justice Alito, Justice Sotomayor, Justice Kagan.

De ska hålla muntliga förhandlingar för att se hur det kommer att bli.

I december 2022 är det dags för niodomare de ska hålla muntliga förhandlingar i fallet med webbdesignern Lori Smith.

Domarna resonerar kring den principiella frågan får en viss yrkesgrupp vägra och sälja varor eller tjänster till en viss minoritet.

Till exempel så hör man den liberala domaren Sonja Sotomayor.

Hon frågar Alliance Defending Freedom's advokater ifall man får neka homosexuellen, en bröllops hemsida betyder det att småföretagare också ska kunna neka en svart man och en vit kvinna som vill gifta sig.

Sen kom det upprätt vilda hypotetiska scenarier under de här förhandlingarna också som uppmärksammades en del där man pratade om

vad händer om en svart jultomte i ett köpcentrum?

Alltså det är ju rätt vanligt här i USA

med jultomtar och så får barn gå och sätta sig jultomtens knä och säga vad de önskar sig julklapp och så.

Vad händer om en svart jultomte

möter ett vit barn i kuklucksklan kläder?

Det känns som att det har dragit iväg en bit under de här förhandlingarna eller?

Någon lyfte just att det här kanske ett väldigt långt draget hypotetiskt exempel och då sa någon hur ofta skulle man se svarta barn?

Nån lyfte just att det här kanske ett väldigt långt draget hypotetiskt exempel och då sa någon

hur ofta skulle man se svarta barn
i kuklucksklan kläder?
Så någonstans så där kan det låta ibland
i högsta domstolen när de här niodomarna
resonerar och funderar.
Och vad lutar åt då?
Ja det är en hel del faktiskt som pekar på
en seger för Allians Defending Freedom
och därmed en seger för både Lori Smith
och Jack Phillips.
Högsta domstolen har sex konservativa domare
varav tre har nominerats av Donald Trump
och tre liberala domare.
Och på hur de uttrycker sig på de frågor
de har ställt så kan man tolka det som
att de ser en öppning för att
gå på Lori Smiths linje här.
Men du Cecilia, vi vet ju som du var inne på
att det är en majoritet av domarna i
högsta domstolen som nu är konservativa.
Och i fjol rev de ju upp ett domslut
om konstitutionell aborträtt.
Och det efter just i härligt lobbande
från olika konservativa grupper.
Som man undrar ju är det här liksom
ett exempel på nästa steg
att börja riva upp också HBTQ-rättigheter.
De som arbetar för HBTQ-personers rättigheter i USA
befarar ju det. Det skulle ju inte
till exempel en konservativa rörelsen
säga att det handlar om. De menar ju att det
handlar inte all som HBTQ-personers rättigheter
utan om privata företagens
och individers yttrandefrihet.
Men det är absolut så att högsta domstolen
har visat en större vilja att besluta
enlighet med konservativa värderingar.
Jag har lagat ner givetvis det allra
tydligaste exemplet på det.
Men det man hör
i de här överläggningarna
är att man nog från de konservativa
domarna sida vill hitta en slags
mellanväg som inte river upp

alla diskrimineringslagar som finns i USA.
Utan som kanske säger att
nej, man får inte neka homosexuella
alla typer av varor och tjänster.
Men kanske en del då
mer kreativa föremål, produkter,
tjänster där då företagaren kan hävda
att det är ett arbete som bygger på
ens konstnärliga frihet.
Men om jag är en amerikansk HBTQ-person
och planerar att gå och gifta mig
kommer det påverka mina möjligheter
och planera mitt bröllopp framöver då?
Det kommer som väldigt mycket här i USA
på vart du bor någonstans i landet.
I demokratiska delstater
så kommer man på olika vis försöka skydda
det man beskriver som HBTQ-rättigheter och så.
Medan man i republikanska delstater
driver genom olika lagar
utifrån det man beskriver just som
individens frihet och värnandet
av barn till exempel och sådär.
Så det kommer ju handla om vilka företagare
du anlitar, men om Högsta Domstolbeslutet
säger att privata företagare har rätt
att inte sälja varor och tjänster
till homosexuella baserat på sin yttrandefrihet
så kommer det ju vara olika företag
som väljer att inte göra det.
Man får göra sin research
vilken tårtbagare eller bröllops webbdesign
när man går till.
Ja, det kanske kommer vara så att man då
Jack Phillips och Laurie Smith till exempel
på sina hemsidor kommer att skriva ut
tydligt vad de säljer för tjänster
och inte och till vilka personer
de säljer de tjänsterna och inte.
Tack Cecilia för att vara med.
Tack!
Högsta Domstolen väntas komma
med sitt beslut i fallet
med webbdesignen Laurie Smith

[Transcript] Dagens Eko / Striden om gayparets bröllopstårta delar USA

i början av sommaren.
På sin hemsida skriver
Alliance Defending Freedom
att de hittills vunnit 14 fall
i Högsta Domstolen.
Det här kan alltså bli deras 15. seger.
Det var allt för Dagens Eko.
Vi hörs igen i morgon.
Programledare var Robin Olin.
Gäst Cecilia Chavar
Sveriges radioskorrespondent i Washington.
Och producerade gjorde jag Ulrika Lindqvist.
Du når oss på Dagens Eko
att Sverigesradio.se.